

ילקוט מורשת לחקר השואה והאנטישמיות

עורכת
גרסיאלה בן דרור

גבעת חביבה	מורשת, בית עדות על שם מרדכי אנילביץ'
אוניברסיטת תל אביב	הקתדרה לחקר האנטישמיות והגזענות על שם אלפרד פ' סליינר
[20] 103	טבת תשפ"ג דצמבר 2022

תוכן העניינים

ילקוט מורשת 103

7 גרסיאלה בן דרור דבר העורכת

השואה ומלחמת העולם השנייה

12 שי סרוגו מלחמת העולם השנייה בחזית הים של סלוניקי: אנשי נמל יהודים ויוונים בתקופות שלום ומלחמה

51 נטע גולדמן "מעולם המספרים היבשים": דוד דניאל גוז'יק

87 יוחנן בן יעקב כנסת השומר הדתי ובני עקיבא בפולין בתקופת השואה

119 פרנסואז ש' אוזן מאלג'יר לדכאו: המשימות המיוחדות שהטיל הגנרל אייזנהאואר על קצין יהודי אמריקני 1942-1945

אחרי המלחמה: היסטוריוגרפיה, משפט וזיכרון

136 תום נבון היסטוריוגרפיה מרקסיסטית של השואה

156 יוסי המי מקומה של לשכה 06 בהרשעתו של אייכמן

189 יוסי גולדשטיין בין היסטוריה לזיכרון: שורדי השואה באמריקה הלטינית, המקרה של אורוגוואי

תיעוד ועדות

- 209 דוד גור
שליחויות לערי השדה ולמחנות של עבודות כפייה
מטעם מחתרת תנועות הנוער הציוניות בהונגריה
ב־1944
- 225 רות לין
קורבנות עירומים, זיכרון מולבש: מחשבות על
עדויות מוקדמות ומאוחרות ועל עבודת המחקר

ביקורת ספרים

- 246 משה צימרמן
ביקורת על ספרו של גיא מירון, להיות יהודי
בגרמניה הנאצית, מרחב וזמן, ירושלים 2021
- 253 יחיעם ויץ
ביקורת על ספרה של תמר גזית כהן,
בצל השלטון הנאצי – הקהילה היהודית בברסלאו
1933-1941 – דגם של התמודדות עם בידוד
ומצוקה, ירושלים 2022
- 259 עמית ורשיצקי
ביקורת על ספרו של דן דינר, זמנים אפלים,
ירושלים 2022

רשימת המשתתפים

264

קישור מספריית וינר לרשימת ספרים שפורסמו
בנושאים שואה ואנטישמיות בשנתיים האחרונות.
<https://cenlib.tau.ac.il/wiener/new-books-months-2020>

הרשימות ניתנו באדיבות ספריית וינר
לחקר התקופה הנאצית והשואה

ספריית וינר לחקר התקופה הנאצית והשואה
הספרייה המרכזית ע"ש סוראסקי
אוניברסיטת תל אביב

דבר העורכת

אנו מגישים הפעם לקוראינו את גיליון 103 של ילקוט מורשת לחקר השואה והאנטישמיות. כמו שצוין בגיליונות הקודמים, ילקוט מורשת הוא כתב עת שפיט (PEER REVIEW) זה שנים רבות. כל מאמר עובר הן לקטורה פנימית של חברי המערכת והן לקטורה חיצונית ממומחים בכל תחום.

מורשת נוסדה בשנת 1961, ובדצמבר 1963, רק שנתיים אחרי היווסדה, יצא לאור הגיליון הראשון של כתב עת זה, ומאז הוא יוצא לאור ברצף עד עצם היום הזה. מאז 2011 הקתדרה לחקר האנטישמיות והגזענות על שם אלפרד פ' סליינר באוניברסיטת תל אביב, שעליה מופקדת פרופסור דינה פורת, תומכת בכתב העת. מלבד זה, ילקוט מורשת נתמך במשך השנים על ידי קרן חבצלת ועל ידי ועידת התביעות, ועל כך תודתנו העמוקה על התמיכה הרציפה והחשובה, שבלעדיה כתב עת זה לא יכול לצאת לאור.

לעיתים תוכן ילקוט מורשת ממוקד בנושא אחד, אשר מציין תאריך או אזור מסוימים או שנה כלשהי שלדעת חברי המערכת חשוב לרכז בכרך אחד, ולעיתים מובאים בו מאמרים מתחומים שונים, בנושא השואה והאנטישמיות. הפעם הגיליון עוסק במגוון נושאים, כולם מאמרים חדשניים שלא פורסמו קודם לכן. תוכן העניינים מחולק לארבע תת-כותרות: מלחמת העולם השנייה והשואה; אחרי המלחמה: היסטוריוגרפיה, משפט וזיכרון; תיעוד ועדות; וביקורת ספרים.

החלק הראשון, העוסק במלחמת העולם השנייה והשואה, נפתח במאמרו של שי סרוגו. נושא המאמר הוא העסקתם של יהודים ויוונים בנמל בסלוניקי במלחמת העולם השנייה. המאמר מתמקד ביזמים בשירותי תובלה בין האוניות לרציפים, בפועלים בשירותי תובלה ברציפים ובעובדי מנהלה. באמצעות שלוש קבוצות אלו המאמר עוקב אחרי השלבים השונים של אירועי מלחמת העולם השנייה בנמל במגוון רחב של נושאים: תעסוקה ויחסי עבודה, עוני ושירותי רווחה, תפעול חזית הים בזמן חירום, יחסי הגומלין בין יהודים ליוונים במרחב הציבורי המשותף, אפליה לרעה של יהודים בתקופת הכיבוש הגרמני, רדיפת יהודים והדרתם ממרחב הנמל, הצלה וסיוע של יוונים בתקופת הכיבוש. באמצעות חקר מקרה שוק העבודה בנמל מוצגות "מלמטה למעלה" נקודות מבט חדשות, אשר מבוססות על מקורות שלא נחקרו עד כה על אודות הקהילה היהודית בסלוניקי בתקופת מלחמת העולם